

Läsutveckling

SOCIO-KULTURELLT	FONOLOGISK MEDVETENHET	AVKODNING	LÄSFÖRSTÅELSE	LÄSINTRESSE	FLYT I LÄSNINGEN
Använder olika strategier för läsning för att delta i olika aktiviteter i samhället		Kan läsa de flesta vanliga ord snabbt, direkt och utan ljudning	Läser reflekterande	Läser texter av olika genrer	
Följer med i nyhetsflödet i sin nya miljö		Kan avkoda ord som är nya och okända	Läser och förstår text i dagstidningar och på Internet	Berättar om och kommenterar ofta något han/hon läst	Läser på egen hand en hel bok med mer text
Förstår vilka anslag som är relevanta	Kan höra vilket nytt ord som bildas på L1 när ett fonem byts ut	Läser ord med komplicerad konsonantförbindelse	Kan återberätta "den röda tråden" i ett händelseförlopp		Läser en hel bok med lite mer text och färre bilder
Kan läsa och följa en illustrerad instruktion		Läser ljudstridigt stavade ord	Söker fakta i olika källor	Läser för sitt eget nöjes skull	Läser lite svårare och längre meningar med flyt, säkerhet och förståelse
Kan avgöra vikten av ett meddelande			Läser mellan raderna – gör inferenser	Försöker läsa texter på Internet	
Läser scheman och tabeller	Kan markera antal stavelser i ord		Läser och följer anvisningar	Föredrar ofta läsning fram andra aktiviteter	Läser en hel bok med mycket enkel text och många bilder
Kan läsa en enkel köp- eller säljannons				Läser gärna för andra	
Kan läsa veckobrev och meddelanden från barnens skola	Bildar ord med givet begynnelseljud		Läser en ny, okänd text		Läser enkla, kända meningar med flyt, säkerhet och förståelse
Hittar relevant info i meddelanden från Af, vården, kommunen		Prövar på egen hand att läsa okända ord	Kopplar det lästa till egna erfarenheter och tidigare kunskap	Väljer spontant att läsa på egen hand	Korrigerar fel-läsningar spontant
Läser och förstår kvitton	Delar upp ord i språkljud	Läser ord med enkel konsonantförbindelse	Samtalar och ställer frågor om det lästa		Läser vanliga ord med automatik
Läser sms och förstår om han/hon behöver hjälp att tyda det		Läser tvåstaviga ord med enkla ljudföljder	Läser hela stycken om något känt		
Kan läsa termometer	Hör språkljud och identifierar dem rätt		Frågar gärna vad nya ord betyder		
Hittar telefonnummer i kontaktboken på mobilen	Bildar ord med givet begynnelseljud	Läser enkla nya småord	Läser en längre mening och förstår innehållet	Läser skyltar och anslag	
	Kan ljuda ihop ord	Försöker läsa nya enkla ord genom att läsa början av ordet och gissa resten	Läser en enkel mening och förstår innehållet	Vill gärna lyssna när någon läser en anpassad text som förmedlar upplevelse	
Ser skillnad på reklam och personlig post	Ljudar samman två - tre språkljud	Känner igen flera ordbilder och symboler på skyltar och förpackningar	Avkodar enkla ord och förstår innebörden		
Reagerar på enkla meddelanden och agerar utifrån dem	Identifierar samma ljud i olika ord	Känner igen vanliga småord			
	Identifierar första ljudet i enkla talade ord	Läser det egna namnet och andra kända namn som ordbild		Vill gärna lyssna när någon läser en text som förmedlar upplevelse	
SOCIO-KULTURELLT	FONOLOGISK MEDVETENHET	AVKODNING	LÄSFÖRSTÅELSE	LÄSINTRESSE	FLYT I LÄSNINGEN

- Samtal 1: _____ Datum: _____
- Samtal 2: _____ Datum: _____
- Samtal 3: _____ Datum: _____
- Samtal 4: _____ Datum: _____
- Samtal 5: _____ Datum: _____
- Samtal 6: _____ Datum: _____
- Samtal 7: _____ Datum: _____
- Samtal 8: _____ Datum: _____
- Samtal 9: _____ Datum: _____
- Samtal 10: _____ Datum: _____
- Samtal 11: _____ Datum: _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Sociokulturell läsning

15	Eleven använder olika strategier för läsning för att delta i olika aktiviteter i samhället. Han/hon kan växla mellan att sökläsa, djupläsa och översiktsläsa. Han/hon kan använda organisatoriska strategier för att strukturera och minnas.
14	Eleven följer med nyhetsflödet i sin nya miljö. Han/hon hittar nyheter av lokal karaktär i dagliga gratistidningar, tittar på lokala nyhetssändningar på TV/Internet.
13	Eleven förstår vilka anslag som är relevanta. Han/hon kan till exempel översiktsläsa anslag i trapphuset och bedöma om det finns något som kräver agerande (till exempel "Vecka 42 ska vi byta säkringsskåp så elen kommer att vara avstängd klockan 8.00 – 16.00). Eleven är så uppmärksam att han/hon ser när det kommer upp nya anslag och kan bedöma om de kräver åtgärder.
12	Eleven kan läsa och följa en illustrerad instruktion. Han/hon kan läsa till exempel steg-för-steganvisning om hur man värmer en portion frysmat, en monteringsanvisning till en IKEA-möbel.
11	Eleven kan avgöra vikten av ett meddelande och kan bedöma om det finns något som kräver agerande och i så fall när, var och hur.
10	Eleven läser scheman och tabeller, till exempel eget veckoschema i skolan, barnens skolscheman, tabeller av omedelbart personligt intresse som till exempel tidtabeller eller tidsbokningen i tvättstugan.
9	Eleven kan läsa en enkel köp- eller säljannons både digitalt på Internet (typ Blocket) eller analogt på anslagstavla.
8	Eleven läser veckobrev och meddelanden från barnens skola och visar sin förståelse genom att agera utifrån dem.
7	Eleven hittar relevant info i meddelanden från till exempel Arbetsförmedlingen, vården, socialhandläggare. Eleven kan se vilken person kallelsen gäller, vilken tid och dag samt vilken adress.
6	Eleven läser och förstår kvitton, till exempel kvitto från mataffären, laddningskvitto till busskortet, kvitto från inköp av elektroniska produkter. Eleven kan tolka till exempel var varan är köpt, vad varje vara kostar, summa, inköpsdatum.
5	Eleven läser sms om de är skrivna på ett mottagarvänligt sätt, det vill säga inte innehåller egenhändigt konstruerade förkortningar och alltför abstrakt byråkratsvenska och visar att han/hon förstår genom att agera, till exempel be om hjälp att tyda.
4	Eleven kan avläsa termometer för att se om det är kallt eller varmt ute och bedöma lämpliga kläder som han/hon eller eventuellt barnen behöver när de går ut.
3	Eleven hittar telefonnummer i kontaktboken på mobilen.
2	Eleven ser skillnad på reklam och personlig post och kan visa det genom att sortera.
1	Eleven reagerar på enkla, konkreta meddelanden som gäller något känt och personligt och agerar utifrån dem, till exempel "Fatimas dagis är stängt på måndag".

Fonologisk medvetenhet

9	Eleven kan höra vilket nytt ord på L1 som bildas om man byter ut något av fonemen och visa sin förståelse genom att sätta in både ursprungsordet och det nya ordet i meningar.
8	Eleven kan markera antal stavelser i ord genom att markera rytmen på något lämpligt sätt. Han/hon börjar kunna identifiera stam, rot och ändelse (utan att för den skull använda den vokabulären) och på så sätt förstå mönster i ordbildning.
7	Eleven bildar ord med givet begynnelse ljud utan att ta hänsyn till betydelsen.
6	Eleven delar upp ord i språkljud genom att lyssna på ordet och identifiera fonemen.
5	Eleven visar att han/hon hör och särskiljer olika språkljud genom att identifiera dem rätt.
4	Eleven kan ljuda ihop nya ord och kan i träningssyfte även ljuda ihop nonsensord.
3	Eleven ljudar samman två till tre språkljud. På L2 (konsonant+vokal, vokal+konsonant, konsonant+vokal+konsonant, vokal+konsonant+vokal) med vokalerna [i], [e], [ɑ], [u] och konsonanterna s, m, n till att börja med. Så småningom även med övriga vokalljud och konsonanterna p, t, k, b, f, v, d, l, r, g.
2	Eleven försöker identifiera samma ljud i olika ord på L1. På L2 med början med vokalljuden [i], [e], [ɑ], [u] och sedan konsonanterna s, m, n och så småningom övriga vokalljud samt de mer svårdefinierade p, t, k, b, d, l, r och g. Här gäller det att bortse från vad orden betyder och enbart lyssna på ljuden – eventuellt också identifiera vilket fonem som orden har gemensamt.
1	Eleven identifierar första ljudet i enkla talade ord på L1. På L2 med början med vokalljuden [i], [e], [ɑ], [u] och konsonanterna s, m, n och så småningom övriga vokalljud och de mer svårdefinierade konsonanterna p, t, k, b, d, l, r och g.

Det finns många elever som har stora problem både med att höra och själva producera enskilda fonem. Det kan handla om hörselskada, att fonemet inte finns i L1 eller att eleven har någon form av talsvårigheter. Kontakta specialpedagogen så snart som möjligt när du upptäcker fonologiska problem så att han/hon kan göra en utredning och eventuellt föreslå åtgärder. En Toobaloo är ett enkelt och effektivt hjälpmedel för att kunna höra sin egen röst tydligt.

Avkodning

12	Eleven läser de flesta vanliga ord snabbt, direkt och utan ljudning och genom det visa att han/hon har förstått vad avkodning går ut på.
11	Eleven kan avkoda ord som är nya och okända genom det visa bland annat att han/hon har automatiserat en uppsättning av de vanligaste förstavelserna och ändelserna, till exempel be-, an-, -ar, -en.
10	Eleven läser ord med komplicerad konsonantförbindelse, till exempel skriver, strumpor, suddgummi, uppkoppling, skrivbordsstol, cykelhjul.
9	Eleven läser ljudstridigt stavade ord, till exempel hjärta, gjorde, gärna, station.
8	Eleven prövar på egen hand att läsa okända ord eventuellt genom att använda mobilen för att få bekräftat att han/hon har avkodat rätt.
7	Eleven läser ord med enkel konsonantförbindelse, till exempel stor, blå, grön, brun, glad, sko, snö.
6	Eleven läser tvåstaviga ord med enkla ljudföljder, till exempel dator, resa, målar, sopar, fyra.
5	Eleven läser enkla nya småord till exempel is, sol, ris, mat.
4	Eleven försöker läsa nya enkla ord genom att läsa början av ordet och gissa resten.
3	Eleven känner igen skyltar, logotyper och förpackningar t ex
2	Eleven känner igen vanliga småord, till exempel jag, han, hon, och, en som ordbilder.
1	Eleven läser det egna namnet och andra kända namn som ordbilder.

Läsförståelse

14	Eleven förstår så mycket att han/hon kan reflektera över innehållet i texten och visa att han/hon förstår nyanser.
13	Eleven läser och förstår text i dagstidningar och på nyhetssidor på Internet.
12	Eleven kan återberätta "den röda tråden" i ett händelseförlopp i en inte tidigare känd text genom att skapa inre föreställningar om texten. Han/hon måste också förstå sammankittande ord (som till exempel eftersom, därefter, sedan, därför att) för att få sammanhang.
11	Eleven försöker söka och hitta fakta i olika analoga och digitala källor och kan redovisa dem. Han/hon kan använda olika strategier (till exempel använda sökmotorer med avgränsad sökning, begränsa sig till Wikipedia) för att navigera i den ofantliga världen av texter.
10	Eleven läser mellan raderna och skapar på så sätt inre föreställningar om handlingen i texten. Han/hon förstår även det som inte är explicit uttryckt genom att göra en inferens som bygger på förhandskunskap.
9	Eleven läser och följer anvisningar, till exempel hur en arbetsuppgift ska genomföras, vad en uppsats ska innehålla.
8	Eleven läser en ny, okänd text men med till största del kända ord och kan återberätta en del.
7	Eleven kan koppla det lästa till egna erfarenheter och tidigare kunskap och på så sätt organisera och fördjupa innebörden av det lästa.
6	Eleven samtalar och ställer frågor om innehållet i det lästa eller kan fantisera om vad som händer sen.
5	Eleven läser och förstår hela stycken om något känt även om han/hon behöver läsa texten flera gånger. Eleven kan visa att han/hon förstår genom att sammanfatta det lästa, genom att till exempel välja rätt bild (av tre givna bilder) eller rätt rubrik (av tre givna med distinkta skillnader).
4	Eleven frågar gärna om innebörden av nya ord och visar därmed att han/hon kan övervaka sin läsning och vara medveten om att han/hon inte förstår det okända ordet.
3	Eleven läser en längre mening med kända ord och förstår innehållet (till exempel "Jag har tid kvar i två i dag men jag mår mycket bättre nu.") och visar därmed att avkodningen har blivit mer automatiserad även om meningsbyggnaden kan vålla problem.
2	Eleven läser en enkel mening med kända ord (till exempel "Hon heter Sara"), förstår innehållet och har därmed tillräckligt arbetsminne för att avkoda och förstå flera ord i en kontext.
1	Eleven avkodar enkla ord (till exempel "stol", "mamma") och förstår innebörden och kan därmed koppla det lästa till det inre mentala lexikonet.

Läsintresse

9	Eleven läser texter av olika genrer. Han/hon använder förkunskaper om genren och interagerar dem med läsningen.
8	Eleven berättar om och kommenterar ofta vad han/hon har läst.
7	Eleven läser för sitt eget nöjes skull skönlitterära texter, tidningsartiklar, digitala texter.
6	Eleven försöker läsa texter på Internet och kan använda tolkfunktioner (till exempel Google översätt, ViTex) för att förstå texten och få den uppläst.
5	Eleven föredrar ofta läsning framför andra aktiviteter, till exempel läser på Studieverkstadspassen, väljer läsning om det erbjuds på temadagar, läser på pauser, läser på bussen.
4	Eleven läser gärna för andra, till exempel berättelser för sina barn eller högläsning i klassen.
3	Eleven väljer spontant att läsa på egen hand och ser till att ha med sig eller förse sig med något läsbart, en tidning, en bok, en tidskrift, reklam.
2	Eleven läser skyltar, kommenterar och frågar om vad skylten betyder samt vilka den gäller för.
1	Eleven vill gärna lyssna när någon läser en anpassad text som förmedlar upplevelse, till exempel skönlitterär berättelse, reseskildring eller känd saga och visar med det att han/hon har förstått att skriven text kan förmedla något. Om texten är på L1 behöver man inte tänka lika mycket på svårighetsgraden. Om texten är på L2 är det viktigt att man väljer en text som eleven har fått förförståelse för och som bara ligger "snäppet över" elevens nivå.

Flyt i läsningen

7	Eleven läser på egen hand med god behållning en hel lättläst bok med mer text. Exempel på böcker: <i>En oväntad vänskap</i> av di Borgo, <i>Märtas tavlor</i> av Immonen läsnivå Extra large utgivna på vilja förlag.
6	Eleven läser på egen hand och med god behållning en hel bok med lite mer text, efter att ha fått hjälp med förförståelsen genom till exempel en genomgång av lärare eller att ha lyssnat och tittat på en film med förklarande bilder och texten uppläst. Exempel på böcker: <i>Den blinda floristen</i> av Bergvall, <i>En ny vän</i> av Bergvall, läsnivå Large utgivna på vilja förlag.
5	Eleven läser lite svårare och längre meningar med flyt, säkerhet och förståelse och dessutom med acceptabel prosodi (till exempel "De vanliga räkningarna, hyra, telefon, el och försäkringar, betalas med autogiro."). Det förutsätter att man har lyssnat mycket på högläsning på det aktuella språket.
4	Eleven läser på egen hand och med god behållning en hel bok med mycket enkel text, efter att ha fått förförståelse via förklarande föremål, bilder och ljud (till exempel <i>Muni och hans familj</i> av Wramner utgiven på Bokverkstan, <i>Vardag</i> av Peterson läsnivå Small utgiven på vilja förlag).
3	Eleven läser enkla kända meningar med flyt, säkerhet och förståelse (till exempel "Hon heter Sara. Hon bor i Tensta. Hon talar svenska. Hon har tre syskon, två bröder och en syster.") och visar därmed att han/hon kan läsa text ovanför ordnivå med god fart och prosodi.
2	Eleven korrigerar fel läsningar spontant och visar att han/hon kan övervaka sin läsning. Om man förstår det man läser får man fortlöpande betydelse- eller förståelsefacit att jämföra sin egen läsning med och då märker man om det man läser blir fel uttalat eller feltolkat.
1	Eleven läser vanliga ord med automatik vilket visar att han/hon har fungerande ordbilder av de mest frekventa orden.

Skrivutveckling

SOCIO-KULTURELLT	FUNKTIONELL SKRIVNING	SKAPANDE SKRIVNING	INTRESSE OCH MOTIVATION	MENINGS-BYGGNAD OCH TEXTFORM	STAVNING
Kan skriva texter i olika genrer anpassade till olika mottagare	Kan bearbeta sin text och arbeta medvetet med språket för att anpassa texten till mottagaren	Kan uttrycka känslor, både egna och andras	Visar stor lust och glädje i skrivandet, skriver länge och intensivt	Kan skriva en text som är mottagaranpassad och situationsobunden	Stavar oftast rätt och har strategier för stavning
Kan skriva minnesanteckningar från ett möte	Kan skriva en faktatext med egna ord och med samordning av fakta från olika källor		Skriver ofta med lust och glädje	Kan föreställa sig mottagaren och anpassa texten till mottagare och syfte	Kan direkt plocka fram ord eller delar av ord ur minnet
Kan skriva en insändare för att uttrycka sin åsikt	Kan skriva en redovisning av ett temaarbete, ett studiebesök	Kan skapa spänning eller humor		Kan skriva en sammanhängande framställning med röd tråd, rubriker och avslutning	Gör sällan särskrivningar av ord
Kan skriva ett personligt brev för jobbsökan	Kan formulera frågor inför intervju	Ger målände och detaljerade beskrivningar av miljö och människor		Kan berika texten med nyanserade adjektiv	
Använder sociala medier för att hålla kontakt och påverka	Kan planera faktaskrivande och använda stödord eller tankekarta	Skriver berättelser om påhittade personer och händelser		Visar automatisering och flyt i skrivandet. Kan skriva längre texter	
	Kan skriva frågor till en känd text	Kan skriva en dialog		Kan skriva en text på datorn och använda ordbehandlingsfunktioner	
	Kan skriva en enkel faktatext om något känt	Kan bygga en berättelse med struktur		Kan skapa sammanhang mellan meningar	Kan skriva ord med ljudstridig stavning
Kan skriva sin egen presentation	Kan redovisa en läst bok	Kan skapa en kort, enkel, sammanhängande berättelse 20 – 35 ord	Skriver dagbok	Varierar ordval för de mest frekventa orden	Klarar ofta dubbelteckning
Kan skriva en lapp att sätta upp på en anslagstavla	Kan skriva dagbok	Kan återberätta en enkel händelse < 20 ord	Skriver gärna e-mail	Varierar meningsbyggnaden i längd. Visar begynnande förmåga att revidera sitt skrivande	Börjar använda rättstavningskontroll på dator eller autokorrigerig på mobil
Kan skriva ett meddelande till någon i närmiljön	Kan skriva svar på instuderingsfrågor	Kan berätta en liten historia muntligt men kan inte själv formulera sig i skrift	Producerar ganska ofta skrift spontant	Ökar längden på meningar och börjar variera ordförrådet	Klarar ljudbaserad skrivning av två- och ibland flerstaviga ord
Kan skriva enkla brev till någon i närmaste kretsen			Visar ibland intresse för att skriva	Begynnande automatisering av skrivandet även om det ofta blir fel i syntaxen	Identifierar språkljud och skriver rätt bokstav
Kan skriva mycket enkla sms			Skriver spontant ibland		Blandar inte versaler och gemener
Kan skriva mycket enkla meddelanden	Kan skriva en lista		Skriver spontant av veckans text	Börjar använda punkt och initial versal	Klarar ljudbaserad skrivning av enstaviga ord
			Visar sitt intresse för skriften som uttrycksform genom att diktera för någon annan som kan skriva	Kan skriva en enkel mening	Har upptäckt mellanrum mellan orden
	Kan skriva av en text			Kan skriva enstaka ord, men ofta med talspråkliga reduktioner	Skriver ord med egen stavning
	Kan skriva sitt namn	Kan berätta en historia muntligt men inte själv formulera sig i skrift			Klarar ofta att skriva första bokstaven i ord
					Kan skriva sitt namn
SOCIO-KULTURELLT	FUNKTIONELL SKRIVNING	SKAPANDE SKRIVNING	INTRESSE OCH MOTIVATION	MENINGS-BYGGNAD OCH TEXTFORM	STAVNING

Samtal 1: _____ Datum: _____

Samtal 2: _____ Datum: _____

Samtal 3: _____ Datum: _____

Samtal 4: _____ Datum: _____

Samtal 5: _____ Datum: _____

Samtal 6: _____ Datum: _____

Samtal 7: _____ Datum: _____

Samtal 8: _____ Datum: _____

Samtal 9: _____ Datum: _____

Samtal 10: _____ Datum: _____

Samtal 11: _____ Datum: _____

Sociokulturellt skrivande

11	Eleven skriver texter i olika genrer anpassade till olika mottagare till exempel en beskrivning av ett problem i bostaden, en redogörelse av en upplevd händelse, reklamation av en vara eller tjänst.
10	Eleven kan skriva minnesanteckningar som grundar sig på anteckningar som han/hon har gjort under till exempel ett möte med skolrådet.
9	Eleven kan skriva en insändare till en tidning eller till ett digitalt forum för att uttrycka sin åsikt.
8	Eleven kan skriva ett personligt brev för jobbsökan där han/hon presenterar sig utan att ta upp detaljer som en tänkt arbetsgivare kan vara intresserad av. Eleven kan, både med språk och med layout, skapa ett brev anpassat till mottagaren.
7	Eleven använder sociala medier som till exempel Facebook, Twitter, Instagram för att hålla kontakt, dela med sig av händelser och erfarenheter eller påverka och skapa opinion.
6	Eleven kan skriva sin egen presentation med basinformation om sig själv men kan ännu inte anpassa innehållet till mottagare, den är alltför privat.
5	Eleven kan skriva en lapp att sätta upp på en anslagstavla (till exempel "Vill sälja.", "Vill köpa.") och därmed visa att han/hon kan skriva något som kan påverka någon som inte tillhör den närmaste kretsen.
4	Eleven skriver ett meddelande till någon i närmiljön, till exempel en komihåglapp på kylskåpsdörren, meddelande till barnens skola och visar därmed att han/hon har förstått att skrift inte är bunden till här och nu.
3	Eleven skriver enkla brev eller e-mail på L1 eller L2 till någon i närmaste kretsen och visar därmed att han/hon har förstått att skrift kan fungera på stora avstånd. Han/hon refererar till plats, tid och personer.
2	Eleven skriver mycket enkla sms till nära vänner eller sjukanmälan till skolan och/eller barnens skola.
1	Eleven skriver mycket enkla meddelanden på dator eller för hand.

Funktionell skrivning

13	Eleven bearbetar sin text och arbetar medvetet med språket för att anpassa texten till mottagaren och för att nå syftet med skrivandet. Han/hon har ett förråd av synonymmer för att kunna variera sig.
12	Eleven kan skriva en faktatext med egna ord och med samordning av fakta från olika källor. Han/hon visar att han/hon förstår att faktatexter är en egen genre.
11	Eleven kan skriva en redovisning av ett temaarbete eller ett studiebesök och ta med information och detaljer som är av allmänt intresse.
10	Eleven kan (tillsammans med någon eller några andra i smågrupper) formulera frågor inför intervju som ska handla om ett område som eleven känner till.
9	Eleven kan planera faktaskrivande genom att hämta fakta ur olika källor, använda stödord eller tankekarta för att hitta och beskriva sambanden. Eleven kan till exempel skriva en text om ett land, en sport, ett djur, en fågel eller en blomma.
8	Eleven skriver, ensam eller tillsammans med någon eller några, frågor till en text som eleven läst och förstått.
7	Eleven skriver en enkel faktatext om något känt, till exempel om en släkting, sin förra hemstad, en maträtt, fotboll.
6	Eleven kan redovisa en läst bok där han/hon har fått förförståelse, läst och förstått texten och bearbetat den.
5	Eleven skriver dagbok med ett par meningar i direkt anslutning till dagen. Det här är den första egentliga skriftliga produktionen och den ställer helt andra krav på skrivandet än tidigare mål som handlar om reproduktion. Här måste eleven aktivera hela skrivprocessen.
4	Eleven skriver svar på instuderingsfrågor till en enkel, anpassad text där han/hon har fått förförståelse, läst och förstått texten och bearbetat den.
3	Eleven kan skriva en lista, till exempel veckodagarna, veckans ord, namn på medlemmarna i sin familj eller de andra i gruppen. Eleven visar därmed att han/hon förstår att skrift kan fungera som yttre minne.
2	Eleven skriver av en text efter en tydlig förlaga med lämplig font (till exempel Comic Sans, MV Boli) för hand med penna och/eller på dator.
1	Eleven skriver sitt namn både för hand med penna och på dator.

Skapande skrivning

9	Eleven kan uttrycka känslor, både egna och andras, i skrift. Han/hon har automatiserat skrivhantverket så att han/hon har arbetsminneskapacitet för att hinna skriva ner sina tankar. Eleven har nått en språklig nivå och fått ett ordförråd som gör att han/hon kan skriva det han/hon vill och inte enbart det han/hon kan.
8	Eleven kan skapa spänning eller humor genom att språket och inlevelseförmågan har utvecklats ytterligare. Det förutsätter att eleven har kommit i kontakt med texter som är spännande eller humoristiska.
7	Eleven ger målande och detaljerade beskrivningar av miljö och människor och skriver på ett sätt som visar att han/hon har insett att han/hon måste ta mottagarens perspektiv och utgångsläge för att det ska bli intressant att läsa den färdiga produkten.
6	Eleven skriver berättelser om påhittade personer, platser och händelser eller påhittade händelser runt kända personer och platser.
5	Eleven skriver en dialog som kan tänkas ha ägt rum i en konkret situation i skrivarens närmiljö till exempel ett samtal i tvättstugan, i närbutiken, i förskolan.
4	Eleven bygger en berättelse med struktur som bottnar i personliga upplevelser som man har reflekterat över och fantiserat runt. Han/hon börjar försöka anpassa sig till en tänkt mottagare.
3	Eleven skapar en kort, enkel, sammanhängande berättelse på 20 – 35 ord men fortfarande utan anpassning till mottagaren.
2	Eleven återberättar en enkel händelse i skrift med mindre än 20 ord - men kan ännu inte anpassa texten till mottagarens perspektiv.
1	Eleven berättar en liten historia muntligt på L1 eller L2 men kan ännu inte själv formulera sig i skrift så om den ska skrivas måste någon annan skriva ner den.

Intresse och motivation för skrivning

9	Eleven visar stor lust och glädje i skrivandet, skriver länge och intensivt och har kommit en bra bit på väg i utvecklingen av sin metakognitiva förmåga (att förstå sina egna tankar, sortera sin kunskap, vara fokuserad, sälla bort det som är oviktigt - reflektera, planera och bedöma).
8	Eleven skriver ofta med lust och glädje, ställer frågor (söker svar på frågor) för att kunna utveckla sin text, läser igenom texten, redigerar och korrigerar.
7	Eleven skriver dagbok/loggbok i direkt anslutning till dagen eller händelsen han/hon vill beskriva. Han/hon skriver till största del för sin egen skull, väl medveten om att det inte är någon annan som ska läsa texten men att det kan vara intressant för honom/henne att gå tillbaka och läsa den själv vid ett senare tillfälle.
6	Eleven skriver gärna e-mail eller brev, redigerar och omformulerar sig för att öka mottagarens möjligheter att förstå och bli delaktig i det han/hon berättar.
5	Eleven skriver ganska ofta spontant och gärna i kommunikation med någon (chattar, twittrar, skriver meddelanden/sms).
4	Eleven visar ibland intresse för skrivning och skriver då spontant. Läraren uppmuntrar eleven att fortsätta utforska och utveckla sitt språk samt undervisar om de första grunderna i processskrivning.
3	Eleven skriver ibland spontant. Eleven gör snabbt klar sin skrivuppgift, ställer inga frågor och läser inte igenom sin text och korrigerar den. Läraren visar att han/hon har noterat att eleven skriver och uppmuntrar. Det är viktigt att läraren inte går in och korrigerar felstavningar och fel i syntaxen på den här nivån.
2	Eleven skriver av veckans text utan att behöva uppmanas till det.
1	Eleven visar sitt intresse för skriften som uttrycksform genom att diktera för någon annan som kan skriva.

Meningsbyggnad och textform

13	Eleven kan skriva en text som är mottagaranpassad och situationsobunden och visar att han/hon kan föreställa sig mottagarens förutsättningar.
12	Eleven kan tänka sig att någon ska läsa texten och anpassar textens utformning till mottagare, syfte och genre.
11	Eleven kan skriva en sammanhängande längre framställning med röd tråd, med rubriker, inledning och avslutning. Han/hon visar förmåga att planera skrivandet, transformera och bearbeta sin kunskap.
10	Eleven visar att han/hon förstår att om han/hon använder nyanserande adjektiv så berikar det texten.
9	Eleven visar automatisering och flyt i skrivandet och kan skriva längre texter, ibland berättelser på flera sidor. Automatisering innebär att man kan göra något utan att behöva tänka efter och detta frigör resurser till skrivandets strategiska processer.
8	Eleven kan skriva en text direkt på datorn, använda ordbehandlingsfunktioner, redigera och även hitta och infoga bilder.
7	Eleven kan skapa sammanhang mellan meningar (kohesiva band) genom att till exempel använda eftersom, därför, men. Innehållet är logiskt disponerat, vissa referenser görs till tid, plats och person.
6	Eleven varierar ordval för de mest frekventa orden och undviker avsiktligt stereotypier.
5	Eleven varierar meningsbyggnaden i längd och visar begynnande förmåga att revidera sitt skrivande genom att läsa igenom texten och redigera den. Eleven börjar inse att olika meningar hör ihop och att det kan bli ett starkare och tydligare samband mellan dem om han/hon sätter in konnektorer.
4	Eleven ökar längden på meningar och börjar variera ordförrådet. Vid långa meningar blir det ofta fel i syntaxen men om eleven läser sin text högt (eller om Vital eller någon annan talsyntes på dator, surfplatta eller i mobil läser upp texten) kan han/hon ibland märka om texten är orytmisk eller har stereotypa upprepningar.
3	Eleven börjar använda punkt och komma samt initial versal även om det inte alltid blir rätt. På L1 finns inte alltid den distinktionen, till exempel på arabiska har varje grafem olika utseende beroende på om det finns initialt, medialt eller finalt och skiljetecken används som på svenska men på thai används inte skiljetecken.
2	Eleven kan skriva en enkel mening med enkel meningsbyggnad med subjekt, predikat och eventuellt objekt, utan att för den skull känna till den grammatiska vokabulären. Talspråksvändningar är vanliga och också att verbet eller prepositionen utelämnas. <i>Jag är skoln.</i>
1	Eleven kan skriva enstaka ord, men ofta med talspråkliga reduktioner; <i>bna, fm, ok, agsti.</i>

Stavning

14	Eleven stavar oftast rätt och har en öppen, flexibel strategi för att stava – använder sig av ljudning, regler, analogi och visuell kontroll. Att stava rätt är inte i första hand en fråga om att ”komma ihåg” hur ord ser ut i skrift utan en utvecklingsprocess som leder fram till en förståelse av hur språket är strukturerat.
13	Eleven kan direkt plocka fram ord eller åtminstone delar av ord ur minnet (på väg mot automatiserad skrivning).
12	Eleven gör sällan särskrivningar av ord och visar därmed att han/hon har förstått svenskans uppbyggnad med ganska komplicerade sammansättningar. (Andra regler gäller i L1 så där är den här förmågan av underordnad/ingen betydelse.) Konsten att inte särskriva hänger samman med att medvetet kunna lyssna på de sammansatta ordens prosodi.
11	Eleven skriver ord med ljudstridig stavning till exempel de olika varianterna av j-ljudet, tje-ljudet och sj-ljudet. Eleven börjar närma sig en morfembaserad stavning. OBS att andra regler gäller i L1. I många språk finns det enbart en stavningsvariant till varje ljud.
10	Eleven klarar ofta dubbelteckning efter att ha upptäckt kvalitetsskillnader i vokaler – långa och korta – och även mött orden i skrift så många gånger att han/hon har präglat in en minnesbild av hur ordet ser ut.
9	Eleven börjar använda rättstavningsprogram på dator eller autokorrigering/ordförslag på mobil för att hjälp att rätta eventuella felstavningar och hitta lämpliga ord.
8	Eleven klarar ljudbaserad skrivning av två- och ibland flerstaviga ord som är ljudenligt stavade och börjar se stavningsmönster.
7	Eleven kan identifiera språkljuden och koppla ljud till bokstav.
6	Eleven blandar inte stora och små bokstäver inne i ord men är fortfarande osäker på om initialgrafemet ska vara versal eller gemen.
5	Eleven klarar ljudbaserad skrivning av enstaviga ord vägled av sin egen ljudanalys. Om han/hon är alltför bunden till ljudmässig analys av talade ord kan det leda till skrivproblem. ”en” kan bli både <i>eng</i> och <i>em</i> beroende på lokala och tillfälliga variationer genom grannskap till olika ord, men ”felstavningen” visar att han/hon är på rätt väg.
4	Eleven har upptäckt mellanrum mellan orden och markerar dem ibland med en punkt eller ett streck. (<i>Han.heter-Adam</i>)
3	Eleven skriver ord med egen stavning. På L2 utelämnas ofta vokalerna och de tonlösa konsonanterna p, t, k ersätts med b, d, g. Ibland kan eleven skriva från höger till vänster.
2	Eleven klarar ofta att identifiera och skriva begynnelsebokstaven i ord.
1	Eleven skriver sitt namn, formar bokstäverna i sitt namn enligt normen och kan hitta dem på datorns tangentbord eller mobilens skrivruta.

